

Subaylar Heyetine mahsus Terfi Kanununun birinci maddesinin «B» fıkrasının değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair kanun tasarısı ve Millî Savunma Komisyonu raporu (1/418)

T. C.

Başbakanlık

Muameleat Genel Müdürlüğü

Tetkik Müdürlüğü

Sayı : 77 - 1099, 6/2544

22 . VII . 1948

Büyük Millet Meclisi Yüksek Başkanlığına

Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun 1 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olup Millî Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca 28 . VI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan kanun tasarısının gerekçesiyle birlikte sunulduğunu saygılarımla arz ederim.

Başbakan
Hasan Saka

Gerekçe

Harbin kazanılmasında büyük rolü olan harp silâh ve vasıtaları ile mühimmat ve malzemele-
rinin, yapım, onarım, bakım, düzen, güven, koruma ve en küçük birliklere kadar ikmalini sağla-
mak işlerinin özel bir sınıf subay tarafından görülmesi zarureti İkinci Cihan harbinde ortaya çı-
kmış ve dünyanın modern ordularında «Ordonans» kelimesi ile adlanan bu sınıf teşkil ve kabul edil-
miş ve son harbde de bu sınıftan beklenen verim alınmıştır.

Harbde muvaffakiyet ve zaferin kazanılması bu işlerin iyi işlemesiyle çok sıkı olarak bağlıdır.
Bu bakımdan ordumuzda da bu özel sınıfın kurulması gerekli bulunmuş ve bütün bu işlerin an-
lamında Türkçemizde tek bir kelime bulunmadığından Amerikan ve İngiliz ordularında kullanı-
lan «Ordonans» adının bu sınıfa verilmesinde bir sakınca görülmemiştir. Bu sebeple:

a) Ordudaki sınıfların adlarını sayan 4273 sayılı Subaylar heyetine mahsus terfi kanununun
1 nci maddesinin (B) fıkrasının sonuna «Ordonans» kelimesinin eklenmesi,

b) Anılan kanunun aynı fıkrasının sonunda adı geçen ve halen orduda kaynağı bulunmayan
harb sanayi sınıfının görevleri Ordonans sınıfının iş bölümleri içinde meycut bulunduğundan bu
sınıfın kaldırılması gerekli görülmüş ve aşağıdaki kanun tasarısı bu esaslara göre hazırlanmıştır.

T. B. M. M.
Milli Savunma Ko.
Esas No. 1/418
Karar No. 6

S. XII . 1948

Yüksek Başkanlığa

Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun birinci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine ve bu kanuna geçici bir madde eklenmesine dair olup Milli Savunma Bakanlığınca hazırlanan ve Bakanlar Kurulunca, 28 . VI . 1948 tarihinde Yüksek Meclise sunulması kararlaştırılan ve Yüksek Kaşkanlıkça; 1 . XI . 1948 tarihinde komisyonunuza havale buyurulan kanun tasarısı ve gerekçesi; Milli Savunma Bakanı ve temsilcileri ve Genel Kurmay Başkanlığı temsilcisi hazır olduğu halde 28 . XI . 1948 ve 3 . XII . 1948 tarihlerindeki toplantımızda okunup incelendi.

Hükümetin teklif eylediği bu kanun tasarısının gerekçesinde de görüldüğü üzere; harbin kazanılmasını temin eden âmillerin başında, ordunun en mükemmel ve en kudretli silâhlarla ve bol mühimmat ve harb vasıtalarıyla teçhiz edilmiş olması gelir. Fakat: Bu kâfi değildir. Bu silâh, mühimmat ve her türlü harb vasıtalarının mütahassıs ellerle bakımını sağlamak ve onları her an harbe hazır ve âmade bulundurmak ve teknik vasıflarını muhafaza edebilmek imkânlarını sağlamak da onları; milyonlarca para vererek tedarik edebilmek kadar mühim ve elzemdir.

Mütahassıs ellerle bakılmıyan silâh, mühimmat ve harb vasıtaları; harb kudretlerini az zamanda kaybedebilir. Bunu önlemek, icabedenleri tamir ve tebdil eylemek, bunları depo ve anbarlarında kendi hususiyetlerine göre tertip ve tanzim etmek ve herhangi bir seferberlikte lüzumu olanı lüzumu olan yere tertipleyip sevke âmade bulundurmak işleri mühim bir ihtisas meselesidir. Bu mühim meseleyi; muasır ordular ötedenberi dikkat nazara almış ve bu hususta mükemmel teşkilât yapmışlardır.

Gerçi; ordumuzda da bu ehemmiyetli konu üzerinde durulmuş ve bazı teşekküller vücuda getirilmiş ise de; bugün ordumuzda mevcut olan bu teşekküller; ordumuzun bugünkü teslihat ve teçhizatını yukarıda arz edilen esaslar dâhi-

linde tamamen karşılamaya kâfi değildir.

İkinci Cihan Harbinden zaferle çıkmış; müttefikimiz İngiliz ve büyük dostumuz Amerika ordularında da silâh, mühimmat ve harb vasıtalarını yapmak kadar bunların; hüsnü muhafazasına; tertip ve düzenlenmesine ve lüzumu olan lüzumu olan yere en teknik esaslar dâhilinde tertip ve sevk eylemeğe fevkalâde ehemmiyet verildiği ve bunun için hususi ve mükemmel bir teşekkül bulunduğu ve bu teşekkülün zaferin istihsalinde büyük bir rol oynadığı görülüp anlaşılmıştır. Bu sebeple; ordumuzda da bu işlerle meşgul teşekkülleri de bünyesi içine alarak daha mükemmel bir teşekkül vücuda getirmek lüzum ve zarureti Genel Kurmay ve Milli Savunma Bakanlığımızca anlaşılmış ve bunun tahakkuku için de bir kanun tasarısı Yüksek Meclise sunulmuş bulunmaktadır.

Ordumuzdaki bu boşluğu ötedenberi görüp bunun doldurulmasını iştiyakla bekleyen Millî Savunma Komisyonumuz; Hükümetin bu teklifini çok yerinde bulmuştur.

Bu teşekküle verilmek istenilen ismin müttefikimiz İngiliz ve Büyük dostumuz Amerika ordularında; olduğu gibi Ordonas olarak kabul edilmesi veyahut bunun lûgat mânası olan « harb malzemesi » veya « harb silâhları » sınıfı denilmesi hususları üzerinde uzun tartışmalardan sonra ekseriyetle; ordonans olarak kabul edilmesinde bir mahzur olamayacağı, belki müttefikimiz ve dostumuzla bu mevzu üzerinde görüşüp anlaşma hususunda bir kolaylık temin eyleyeceği kanaatine varılmış ve çoğunlukla öylece kabul edilmiştir.

Hükümet, teklifinde; 4273 sayılı Kanunun birinci maddesinin (B) fıkrasındaki harb sanayii kelimesinin kaldırılıp onun yerine ordonans yazılması istenilmekte idi.

Komisyonumuz; bunun üzerinde ehemmiyetle durmuş ve uzun tartışmalardan sonra konuyu şöylece özetlendirmiştir.

1. Harb sanayii sınıfı; harb silâhlarını ve

mühimmatını ve diğer harb vasıtalarını imal edici bir teşekküldür.

2. Bu teşekkül; eskiden olduğu gibi bugün-
de bütün mütekâmil ordularda mevcuttur.

3. Ordonas sınıfı ise yapılp orduya teslim edilmiş silâh, mühimmat ve diğer harb vasıtalarının hüsnü muhafazası, ihtiyaca göre tertip ve düzenlenmesi gibi hizmetleri görececek bir teşekküldür.

Bu itibarla; harb sanayii sınıfının ilgası doğru olamayacağı kanaatine varılmış, ve 4273 sayılı Kanunun birinci maddesinin (B) fıkrasındaki harb sanayii kelimesi aynen muhafaza edilerek ondan sonra bir ordonans isminin ilâve olunması daha muvafık görülmüş ve Hükümetin teklif eylediği madde bu şekilde değiştirilmiştir.

Bundan başka; bu teşkil edilen sınıf mersuplarının vazife ve hizmetleri; bilfiil kıtaya komuta etmek olmadığma göre terfileri hususunda da bir müşkülâta mâruz bırakılmamaları için; subaylar heyetine mahsus 4273 sayılı Kanunun 11 nci maddesinin son fıkrasına bir ordonans ismi ilâve edilerek değiştirilmesi lâzım geldiğme; büyük çoğunlukla karar verilmiş ve madde o yolda değiştirilmiştir.

Yüksek Başkanlığa sunulur.

Millî Savunma Komisyonu Başkanı
Kastamonu

Korgl. A. Alptöğän

Sözcü Kâtip

Hatay Çankırı

Gl. E. Durukan Dr. A. Arkan

Afyon K. Arkara

Gl. S. Aldoğan M. Aksoley

İmzada bulunamadı

Balıkesir Çankırı

Orgl. İ. Çalışlar Gl. Z. Soydemir

Erzincan Erzurum

Z. Ağca E. S. Akgöl

Erzurum Gaziantep

Gl. V. Kocagüney Gl. A. Atlu

Gümüşane İğel

Ş. Erdoğan Dr. A. Köksal

İmzada bulunamadı

Kayseri Kırklareli

Gl. S. Avgun Korgl. K. Doğan

Kocaeli Konya

Koramiral Ş. Okan Dr. H. Alataş

Mardin Seyhan

Gl. K. Sevüktekin S. Tekelioğlu

HÜKÜMETİN TEKLİRİ

Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun 1 nci maddesinin (B) fıkrasının değiştirilmesine ve bu kanuna bir geçici madde eklenmesine dair Kanun tasarısı

MADDE 1. — Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun 1 nci maddesinin (B) fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

B) Yardımcı sınıflar: Demiryol, otomobil, nakliye, sıhhiye, veteriner, levazım, harita, mühendis subay ve ordonans.

GEÇİCİ MADDE — Kaldırılan harb sanayi sınıfı subayları ordonans sınıfına geçirilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun yayımı tarihinde yürürlüğe girer.

MADDE 3. — Bu kanun hükümlerini Milli Savunma Bakanı yürütür.

Başbakan	Devlet Bakanı	Devlet Bakanı
<i>H. Saka</i>	Başb. Yardımcısı	
Adalet Bakanı	Milli Savunma Bakanı	
<i>Fuad Sirmen</i>	<i>H. Çakır</i>	
İçişleri Bakanı	Dışişleri Bakanı	Maliye Bakanı
<i>M. H. Göle</i>	<i>N. Sadak</i>	<i>Ş. Adalan</i>
Milli Eğitim Bakanı	Bayındırlık Bakanı	
<i>T. Banguoğlu</i>	<i>Nihat Erim</i>	
Ekonomi Bakanı	Sa. ve So. Y. Bakanı	
<i>C. Ekan</i>	<i>Dr. K. Bayizit</i>	
Gümrük ve Tekel Bakanı	Tarım Bakanı	
<i>Emin Erişirgöl</i>	<i>Cauid Oral</i>	
Ulaştırma Bakanı	Ticaret Bakanı	Çalışma Bakanı
<i>Gülele</i>	<i>C. S. Barlas</i>	<i>T. B. Balta</i>

MİLLİ SAVUNMA KOMİSYONUNUN DEĞİŞTİRİŞİ

Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun birinci maddesinin «B» ve 11 nci maddesinin son fıkrasının değiştirilmesine dair kanun tasarısı

MADDE 1. — Subaylar Heyetine mahsus 4273 sayılı Terfi Kanununun birinci maddesinin «B» fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

B) Yardımcı sınıflar : Demiryol, otomobil, nakliye, sıhhiye, veteriner levazım, harita, mühendis, harb sanayii ve ordonans.

MADDE 2. — 4273 sayılı Terfi Kanununun 11 nci maddesinin son fıkrası aşağıdaki şekilde değiştirilmiştir :

Harb sanayii, ordonans ve harita sınıflarına mensup subaylar sınıflarına ait kadro dâhilinde üstlerden alacakları siciller üzerine terfi ederler. Ancak birinci fıkrada yazılı kıta subaylarından başka aynı fıkradaki emsali nasıplarından evvel terfi edemezler.

MADDE 3. — Hükümetin 2 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.

MADDE 4. — Hükümetin 3 nci maddesi aynen kabul edilmiştir.